

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ АРХІТЕКТУРИ ЛЯЛЬКОВИХ ТЕАТРІВ (на прикладі театру ляльок в м. Кіровограді)

© Проскуряков В.І., Філіпчук Ю.В., 2014

Висвітлено ідеї розвитку архітектури театру ляльок м. Кіровограда в навчальному проектуванні кафедри ДАС ІАРХ Львівської політехніки.

Ключові слова: ляльковий театр, дитячий культурний центр, простір і середовище театру ляльок, трансформація сцени і залу, сценографія.

The ideas connected with the development of the architecture of the puppet theatre in Kirovograd are outlined in this article in accordance with the educational designing of “Design of the Architectural Environment” department, IARCH, Lviv Polytechnic National University.

Key words: puppet theater, children's cultural center, the space and environment of puppet theater, the transformation of stage and hall, set design.

Постановка проблеми

Світовий досвід проектування театрів має широку палітру рішень для дитячої аудиторії. Більше того, такі театри: ТЮГи, лялькові належать до головних архітектурних типів і в Україні, і за кордоном. Але на початку ХХІ століття жорсткі типологічні межі втрачають своє значення. Світовий театр потребує синтетичних рішень – це стосується і лялькових театрів.

Аналіз останніх досліджень та публікацій

Фундаментальні дослідження в галузі театральної архітектури проф. В. Проскурякова [1], активізували систематичні розвідки на кафедрі ДАС, зокрема Б. Гоя, Р. Кубая, Д. Яреми, С. Абрамкіна та ін. Також розширилась жанрова палітра театрального проектування. Але спеціальних проектів лялькових театрів і театрів для дітей все ще недостатньо.

Формування мети статті

Для ефективних програм проектування театрів для дітей і юнацтва, а також лялькових потрібні проекти у всіх їх проявах: навчальні, пошукові, експериментальні. Ось чому метою статті є висвітлення ідей розвитку архітектури театрів ляльок на прикладі театру в м. Кіровограді.

Виклад основного матеріалу

Ляльковий театр автори проекту запроектували в образ казкового замку, який є найпомітнішим з головного фасаду театру. Дві вежі на головному фасаді увінчано знаками-символами: сонцем і флюгером. Сонце буде відблискувати навіть тоді, коли похмура погода приносячи приємні та теплі відчуття. Вітер завжди асоціюється зі свіжістю та чистотою, а флюгер вказує його напрямом. Ці символи будуть помітними з далеких відстаней, а особливо з житлових будинків та вулиць навпроти, що завжди вноситиме позитивні враження та життєрадісність у побут громадян. Металеві конструкції над вежами можуть бути декорацією та конструкцією для інформативних систем (рис. 1). У самих вежах запроектовано нові сходи, які сполучають ар'єрсцену з підсобними приміщеннями над нею. Також проект передбачає перебудову даху зі

збільшенням просторів під ним, в яких можна розмістити адміністративні приміщення. Над фойє театру запроєктовано оранжерею у трьох рівнях – своєрідне казкове середовище, заповнене різноманітними екзотичними рослинами. Під стелею 3-го рівня запроєктовано простори для птахів, яких діти можуть власноручно погодувати між виставами.

Рис. 1. Видяг головногo фасаду ляльок в м. Кіровограді: студент гр. АР-45 Ю.Філіпчук, керівник проф. В.І. Проскураков

Будівля не виступає за червоні лінії, що підказало використовувати вікна, балкони головногo фасаду для технологічних потреб. Простір довкола театру запроєктовано так, що залежно від потреби він може бути традиційним або з дитячими театралізованими ігровими майданчиками і рекреаціями. Параметри сцени практично залишились попередніми, а висоту її автори збільшили до 12 м, щоби можна було змонтувати в ній повноцінне обладнання сцени. Також це розширить сценографічну палітру, можливість швидкої заміни завіс, палет, картин дії, трансформації горизонту тощо, покращить візуальну якість загалом. У запроєктованій кишені запропоновано технічні галереї у двох рівнях для обслуговування сцени. Планшет підлоги сцени формують спеціальні збірні щити розміром 80x120 (см), влаштовані перпендикулярно до дощатогo настилу, поверх дерев'яних клеєних балок. Під сценою розміщено невелике технічне приміщення. Проект також розширив сценографічні можливості трансформації сцени: в глибинну, арену, мол, поперечну. Трансформувати сцену можна за короткий час. План глядацького залу за проектом зберігає попередні параметри: незначно збільшено висоту залу, запроєктовано підвісні звуковідбивні конструкції, балкони, які розміщені у різних рівнях, з технічними пристроями та софитними батареями. Передні ряди глядацьких місць партеру є знімними – їх можна переставляти відповідно до схеми сценографічної театральної дії. За проектом репертуар театру розраховано на дитячі вистави (80 %) та на вистави для дорослої аудиторії (20 %).

Наступним кроком формування архітектури театру ляльок може стати створення на його базі міського дитячого культурного центру з широким спектром культурних, просвітницьких і видовищних функцій, за аналогією до спроектованих і збудованих об'єктів - дитячих культурних центрів в Хуого, Окіта, Хамамацу (Японія); молодіжних центрів у Франкфурті - Хост (Німеччина), та Окінаві (Японія); театру Хаф Мун у Лондоні, театру в Брно, школи в Амстердамі.

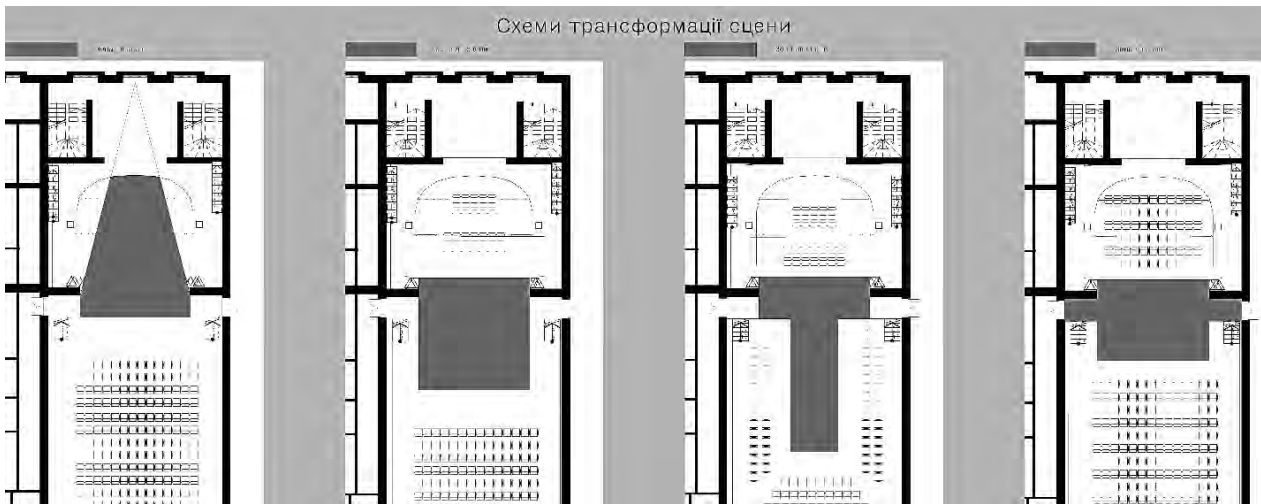

Рис. 2. Схеми трансформації сцени і залу театру в залежності від прийнятого сценографічного рішення

Висновки

1. Розбудова просторів і середовища театру ляльок на вул. Преображенській у м. Кіровограді є актуальним і своєчасним завданням.
2. Сучасними заходами і засобами формування архітектури театру в Кіровограді можна вважати синтез побудови просторів і дійової організації сцени, глядацького залу, театрального подвір'я.
3. Також сучасним рішенням можна вважати заходи і засоби трансформації сцени і залу залежно від прийнятого сценографічного рішення (рис. 2).

1. Проскуряков В.І. Архітектура українського театру. Простір і дія: Монографія. – Львів: Видавництво Національного університету “Львівська політехніка”, Видавництво “Срібне слово”, 2004. – 584 с. 2. Проскуряков В.І., Гой Б.В. Архітектура єврейського театру України в контексті часу, дії і архітектури: Монографія. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2007. – 108 с. 3. Рекомендації по проектуванню театральних споруджень для дітей и юношества, включая театры кукол и теней. “Гипротетр”. – М., 1991.